

הלכות יום טוב תקה-תקט

את הקנה לעשות כמין שפור לצלות בו¹ לפי שכל שהוא עושה ומתקן דבר הראוי להשתמש בו הרי זה כמתקן כלי ביום טוב²:

ג. מותר לפצוע את האגוז במטלית ואין חוששין שמא תקרע³ שאף אם תקרע הרי זה מקלקל⁴ ופמור מן התורה אלא אם כן קורע על מנת לתפור⁵.

תקט כמה דינים פרטיים להלכות יום טוב ובו מ"ז סעיפים:

א שפור שנעקם ונכפה⁶ אם יכול לצלות בו כמות שהוא כלי שיפשימו אסור לפי שמו ביו"ט⁷ אפילו בידו⁸ מפני שהוא מורה ביום טוב מרדא שאינה צריכה⁹ ואם אי אפשר לצלות בו בלא תקוף¹⁰ וגם אי אפשר למצוא שפור אחר אפילו אצל אדם אחר שאפשר לו לשאול ממנו¹¹ וגם לא היה אפשר לו לתקנו מערב יו"ט כגון שנכפה ביו"ט או אפילו נכפה מערב יו"ט ולא ידע ממנו¹² עד שקדש היום או אפילו ידע ממנו סמוך לחשכה ולא היה שהות לתקנו קודם יום טוב¹³ מותר לתקנו ביו"ט¹⁴ אבל אין מורין בן לאחר¹⁵ ואדם הבא לשאול הלכה (א) זו למעשה דהיינו ששואל היאך לעשות מעשה אין אומרים לו היתר זה¹⁶ כדי שלא יעמו להחריז אף אם היה אפשר לתקנו מערב יו"ט¹⁷ ושכח¹⁸ ולא תיקנו דאז אסור מן התורה לתקנו ביו"ט כדיון כל מכשירי אוכל נפש שהיה אפשר לעשותן מערב יו"ט¹⁹ אבל כל אדם מותר לעשות בן מעצמו ובלבד שלא יעשה בן בפני אדם אחר²⁰ שאינו יודע היתר זה כדיון שעושה לפניו הרי זה כמורה לו הלכה למעשה.

ואם נכפה ביו"ט ראשון אסור לתקנו ביו"ט שני של גלוית אם יש שהות ביו"ט ראשון

קונטרס אחרון

(א) זו למעשה כל, כ"ג משמע בגמרא¹, דלמה כיהש לו, הוי ליה למימר² הלכה ואין מורין בן, אלא כיון שראה אותו עושה מעשה אף אם היה אומר לו הלכה ואין מורין בן הרי הורה שמתר לעשות מעשה, והוא הדין בנידון דידן, ודו"ק:

1 מ"א סק"ג, ובלקמן ס"ד בסכין.
2 ב"ריתא לה, א. לפיכך רש"י שם ד"ה ואין מתקני, רבנן ירוחם נתיב ד' ח"א (ל, ד), מור ורמ"א שם.
3 ח רש"י כח, ב ד"ה ואחר, שיש פ"ד סי' ג, מ"א סק"ב, ונתבאר לעיל סי' תצה ק"א ס"ה.
4 מ"א שם, וראה לעיל סי' תצה שם.
5 י ב חסדא כח, א (דהלכה כדברי יתרה שנתור מכשירי אוכל נפש), וראה ק"א ס"ב, דק"ל בן גס בתקון כלי (דלא כשיטת הרמב"ם ודלא כשיטת הר"ן), ובלעיל שם.
6 יא נגריא כח, ב (לענין תשוחות סכין, ובלקמן ס"ה), רבנן ירוחם שם (לענין שפור שנשבר), רמ"א שם.
7 יב ב"י סי' תקד ד"ה אסור, וראה ק"א.
8 יג רש"י שם ד"ה הלכה, רבנן ירוחם שם, רמ"א שם.
9 יד מ"א ס"ב, ב וכה"ל לעיל סי' תקו ס"ו.
10 טו כדלעיל סי' תצה שם.
11 טז ראה ק"א סק"א, לעיל סי' ל ס"ב (בפני רבים), מ"מ וציונים, ככלי הפוסקים והתוראה ככל סב.

יד הרמב"ם פ"ד הח' ש"ע מ"א, וראה לעיל סי' תקו ס"ו.
12 טז נגריא לב, ב רש"י לה, א שם, מ"ו ורמ"א שם, וראה נגריא גם לעיל סי' שם מ"ו, מ"מ וציונים.
13 טז בריתא שם, מור ורש"י ס"ב, וכה"ל לעיל סי' שם סוף ס"ה, וראה לעיל סי' תצה ק"א סק"א.
14 יז ראה מ"מ וציונים, מו מל (קורט) סי' ו ס"ב כה, סי' כמ, יח רש"י שם ד"ה ואין חוששין מ"ז סק"ג, מ"א סק"ג.

סימן תקט

א רב תורה אמר שמואל כח, ב כפירוש רש"י שם ד"ה שפור שנתקף, מור ורש"י מ"א, מ"ו ס"ב א, מ"א ס"ב א.
ב רש"י שם ד"ה אסור לתקנו, רא"ש פ"ג סי' ג, מור ורמ"א ס"א, ולענין שבת, ראה לעיל סי' שם ס"ה.
ג נגריא שם, מור ורש"י שם.
ד רש"י שם, לבוש מ"א.
ה רב חסדא שם (שניצט), רש"י שם ד"ה אחר סכין (שנשבר שאינו), מור (שאין ראוי לצלות בו), רמ"א שם, וראה גם לעיל סי' תצה ס"ד (שנשבר ביו"ט).

ציונים לקונטרס אחרון

א לכללות ק"א — ראה ניומקי ויו"ט.
ב כח, רע"ב (במשוחות סכין); ואמר לי להעביר שמנניתה, וחזיתי להצניח ולחרדה קעביר, וקסבר

הלכה ואין מורין בן.

ג. שמתכוין לחרדה, ושהיא הלכה ואין מורין בן.

הלכות יום טוב תקמ

צו

כדי להתקן ואע"פ שהוא יו"ט ואסור להתקן מכל מקום כיון שאנו עושין שני ימים מחמת הספק שמא הראשון הוא חול הרי זה כאילו היה אפשר לעשותו ולתקנו ביום ראשון¹:

ב וכן הדין בכל מכשירי אוכל נפש שאם היה אפשר לעשותו ביו"ט ראשון אם היה חול אסור לעשותו ביו"ט שני של גלויות.

וגם אין היתר לעשותם אלא בניו לבין עצמו בענין שלא ילמדו אחרים ממנו² וכמו שנבאר למעלה³:

ג שפור שרונה לצלות בו שהיה אריך יותר מדאי אסור להתכוו או לשרפו כדי לקצרו⁴ מפני שהוא מתקן כלי ביו"ט⁵ ואם לא היה אפשר לקצרו מערב יו"ט⁶ וגם אי אפשר למצוא שפור אחר מותר לקצרו כדון מכשירי אוכל נפש שאי אפשר לעשותו מערב יו"ט⁷:

ד אחת סכין שנפגמה⁸ ואחת סכין שעמדה⁹ אפילו אינו יכול להתקן בה כלל¹⁰ אין משהיוץ אותה במשחות המיוחדת לכך¹¹ מפני שהוא מתקן כלי ביום טוב¹² ואפילו לא היה אפשר להשחיה מערב יום טוב כגון שנפגמה ועמדה ביום טוב¹³ (ואף על פי שכל מכשירים שאי אפשר לעשותם מערב יום טוב מותר לעשותם ביום טוב (א) מכל

קונטרס אחרון

(ב) מכל מקום בסכין כו"ט. האחרונים¹⁴ פירשו הטעם דהוה ליה מתקן מנא, אבל לפי מה שכתב רמ"א בהג"ה¹⁵ אי אפשר לומר כן, שהרי פסק שם בהג"ה דאם אי אפשר לתקן השפור מערב יום טוב מותר לתקנו ביום טוב אף על פי שנשבר לגמרי, ואין לך תיקון גדול מחיקון שפור שנשבר ואף על פי כן מותר לצורך אכילה, וכל שכן חידוד הסכין שיכולה להתקן אלא שנפגמה. והשו"ע¹⁶ אוסר אפילו לא אפשר להשחיה מערב יום טוב כמבואר בבית יוסף¹⁷ בביאורו להרמב"ם¹⁸ שהתחיק לשובו בשו"ע ע"ש, וכן כתב המגיד משנה¹⁹.

ובאמת לפום ריהטא דברי רמ"א תמוהין מאד למעיין במקור הדין, דהרמב"ם²⁰ היינו לשון השו"ע שבס"ח²¹ מפרש שנרצף²² היינו מעט ואף על פי כן אין מתקנין אותו, וכל שכן הרבה, וכל שכן נשבר לגמרי, ולכן גם להשחיה הסכין במשחות אסור מטעם זה²³. או מטעמו של הר"ן²⁴ שהתחיק

יז מ"א שם, בשם נודרי"ה (ה"י יו"ט ע' קעמ, לענין עור, דלעיל מ' תצט ס"ו).
יח רמ"א שם. וז"ל לקמן מ"ו וס"ד וסמ"ו. וראה לעיל מ' תקן מ"ב וס"ד, ולקמן מ' תקד סוף מ"א וס"ד (שהותר לכתולה). לקמן שם מ"ב וס"ד (שאסור). רבנו ירוחם נתיב ד ח"ב (לב, א; ג' חלוקים). והבא בבי"א ב"א.
יט סעף א.
כ רמב"ה מ' תשען במש רבנו (ראה תשובת רש"י מ' רפד). נתיב דנו הוציא. שו"ע מ"ב.
כא רמב"ה שם נירדני שם. לבוש מ"ב מ"א סק"ד. וראה לקמן מ' תקד ק"א ס"ק ד.
כב ראה לבוש שם. מ"א שם.
כג ברע"ל מ"א.
כד נגזירא כ, ב (שתלוי במחלוקת רבי יהודה והבבוי

במכשירי אוכל נפש). הרמב"ם פ"ד ה"ט, כפירוש הגמ"ש שם (שאין הלכה ברוב יתירה במכשירין). תעה רב' במור. שו"ע מ"ב. וראה בהמשך תעוף המעט לאסור לדין דוקא בסכין, ונתבאר בק"א ס"ק ב.
כה רמב"ם שם (שגם בסכין שעמדה לא דתירו אלא בשניו, באופן דלקמן מ"ו). שו"ע שם (ב"ל). לבוש מ"ב.
כו אף שנפגמו מותר באופן זה, ברע"ל מ"א.
כז משנה ונגזירא כה, אי"ב (להבבוי). הרמב"ם שם. שו"ע שם.
כח בעל המאיר (מו, סע"א). ר"ן (מו, א) ד"ה אמר רב נתיב. (מו, ב) ד"ה אמר (שנשבע) זה גרע מכשירים אלו משאר מכשירים). מ"ז מ"ב ב. מ"א סק"ד. וראה ק"א מ"ק ב (שדוקא בסכין חששו למכירתו).
כט מגיד משנה שם. ב"י ד"ה נגזירא, ברע"ת הרמב"ם.

ציונים לקונטרס אחרון

י שם (כי הרמב"ם פוסק כרבנן שמכשירין אסורין ביו"ט).
יא פ"ד ה"ח.
יב שבגמרא כה, ב (שאסור לתקן ביו"ט).
יג המבואר במ"מ ובי"י שם, דלא קרייל כרבי יהודה אף במכשירין שאי"א לעשותה מעו"ט.
יד (ט, א) ד"ה אמר רב נתיב.

ד לכללות קרי"א זה — ראה ניומיק יו"ט.
ה ט"ז סק"ב. מ"א סק"ד.
ו סעף א.
ז סעף ב.
ח ד"ה נגזירא.
ט פ"ד ה"ט.

הלכות יום טוב תקמ

מקום בסכין החמירו חכמים לפי שהוא דבר המצוי אצל רוב בני אדם ורוב הפעמים אפשר

קונטרס אחרון

הט"ז¹⁰ דבתיקון כלי אף רבי יהודה מודה מטעם המבואר בר"ן¹⁰, ולפי טעמו של הר"ן נרצף היינו שנשבר לגמרי¹¹ ולפיכך אסור אפילו לרבי יהודה, אבל אם נכפף מותר והלכה ואין מורין כן כמבואר שם. ובין לפי טעמו של המגיד משנה ובית יוסף ובין לפי טעמו של הר"ן יש לאסור במשחות, אפילו לדיון דקיי"ל כרבי יהודה¹². אבל שיטת רש"י¹³ ותוס' ורא"ש¹⁴ דאף בתיקון כלי פליג רבי יהודה כדמוכה גבי שפוד שנרצם¹⁵ דהיינו שנשבר לגמרי וקשרי רבי יהודה, ובין בגריפת תנור¹⁶. ולפי זה גם במשחות פליג רבי יהודה כמבואר ברא"ש¹⁷ וטור, והלכה ואין מורין כן. ורמ"א פסק¹⁸ בשפוד כדעת רש"י ורא"ש וגבי סכין סתם¹⁹ כשיטת רמב"ם או ר"ן. דוק היטב בר"ן וברא"ש ובב"י והשנה דהכי הוא כמה דאמינא.

ועל כרחק צריך לומר שדעת רמ"א לפסוק כשיטת רש"י ותוס' ורא"ש וטור דאינהו בתראי²⁰. ולא חשש לסברת הר"ן דבתיקון כלי אף רבי יהודה מודה, שהרי כל הפוסקים חולקים על זה²¹, וגם הרמב"ם מכללם, דלפי פירוש הר"ן נרצם היינו מעט א"כ למה לא הביא הרמב"ם דין נרצם, אלא על כרחק צריך לומר דהרמב"ם לא סבירא ליה כר"ן אלא סבירא ליה אין הלכה כרבי יהודה²², כדמשמע מלשונו בפירוש המשנה פרק קמא דמגילה²³ עיין שם בגמרא²⁴, א"כ²⁵ הרמב"ם יחידאי הוא נגד כל הפוסקים. וגם הרי"ף²⁶ ור"ה²⁷ ורמב"ן²⁸ כולם פסקו כרבי יהודה גבי נרצם עיין שם היטב. אלא²⁹ גבי השחות הסכין יש להוסיף לסברת הרמב"ם ור"ן, ולאו כדמשמיעהו, אלא משום דפשט לשון הרי"ף³⁰ מורה כן (ולא כמו שכתב הרא"ש³¹). ופירש הרמב"ם בפרק ב' גבי כיבוי (וכן כתב הר"ן שם³²) שדעת הרי"ף ור"ה³³ לחלק בין המכשירין בין השחות סכין דאפשר בשאילה לאשר מכשירין. וכיון שדעת ר"ה ורי"ף ורמב"ם ור"ה ורמב"ן ור"ן ומגיד משנה להחמיר במשחות³⁴, חשש רמ"א לדבריהם ולא הגיה כלום על השו"ע, שהעתיק לשון הרמב"ם, וטעם היאסור הוא כמו שכתב הרמב"ן, וכמ"ש בפנים:

ציונים לקונטרס אחרון

ל משנה ה (אין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד).
 לא ז, ב (שלרבי יהודה יש ביניהם גם מכשירי אוכל נפש). ובפירוש המשנות שם, שלבית הלל יש ביניהם עוד חילוקים, ואינו מזכיר מכשירי אוכל נפש (דלא קיי"ל כרבי יהודה).
 לב כיון שהרמב"ם לא סובר כהר"ן, א"כ הרמב"ם יחידאי (להא דלא קיי"ל כרבי יהודה) והר"ן יחידאי (להא שבתיקון כלי גם כבי יהודה אסור).
 לג טו, א"ב, שמשם הוכיח בב"י ר"ה וגריפת, שהרי"ף אינו סובר בה כרמב"ם.
 לד טו, א) שבשמו מביא הר"ן סביה הנ"ל.
 לה במלחמה (יא, א) ד"ה ועוד (שלא אסר אלא בסכין, בולקמן).
 לו אלא ודאי זה שהרמ"א הסכים לשו"ע ס"ב, לאסור השחות הסכין, שגבי כו'.
 לז טו, הע"ב: אבל במשחות לא.
 לח פ"ג ס"י (שפירש דברי הרי"ף הנ"ל, דהיינו שאין להורות כן). וכמבואר בב"י ד"ה ולענין הלכה (שרבי הרי"ף מורין שאסור מדרגא).
 לט מלחמות שם.
 מ (יא, ב) ד"ה כי (שהביא דברי הרמב"ן שם).
 מא כח, א"ב (שכתב כלשון הרי"ף שם, ופירש כן הרמב"ן שם שבדיון).
 מב מג' טעמים: א) ר"ה ורי"ף ורמב"ן, שאפשר בשאילה. ב) רמב"ם ומ"מ, דלא קיי"ל כרבי יהודה. ג) ר"ה ור"ן, שבתיקון כלי מודה רבי יהודה.

טו ס"ק ב.
 טז שתיקון כלי נעשה לימים הרבה, ואסור כמו במלאכות אוכל נפש הנעשה לימים הרבה.
 יז כמבואר בר"ן שם (טו, ב) ד"ה אמר, בשם בעל המאור שם (טו, סע"א).
 יח היינו לטעם המ"מ ובי"י — דלא קיי"ל כרבי יהודה, ולטעם הר"ן אפילו לדיון (לעיל סי' תצה ס"ד) קיי"ל כרבי יהודה.
 יט כח, ב ד"ה הלכה (שדוקא כשאפשר לעשותו מבעוד יום אסור), ור"ה אחר סכין, ור"ה שפוד שרצף (שנכשר מותר).
 כ שם ד"ה גריפת (שגריפת תנור הוא כמו שפוד וסכין שנאסר מטעם תיקון כלי).
 כא פ"ג ס"י ג' (שדוקא כשאפשר לצלות בלא תיקון אסור).
 כב גמרא כח, ב.
 כג גמרא ותוס' שם.
 כד פ"ג ס"י.
 כה סע"ף א.
 כו ס"ב, שלא הגיה שם כלום.
 כז שהתוס' ורא"ש בתראי לגבי הרמב"ם.
 כח מלבר הודיה (טו, סע"א), שבשמו מביא הר"ן סברה זו, וראה גם לעיל סי' תצה ק"יא ס"ק ד (ד"ה והנה לפי ור"ה הוה רלא), וטוף ס"ק ה, דלא קיי"ל בזה כר"ן ור"ה.
 כט וראה לקמן סי' תקי ק"יא סק"ב.

הלכות יום טוב תקט

צמ

לו לשאול סבין מחבירו לצורך יו"ט? לפיכך אפילו אם הוא בענין שאי אפשר לו למצוא סבין אחרת לא רצו חכמים להלק בכך ואסרו השחות הסבין כדרכה במשחות בכל ענין):
ה אבל התירו לחדרה ע"י שינוי²⁷ כגון על גבי סבין אחרת²⁸ או על גבי עץ או על גבי אבן או על גבי הרים²⁹ אפילו היה אפשר לו לחדרה מערב יו"ט³⁰ ובלבד שלא יעשה כן בפני אדם שאינו יודע היתר זה שלא ילמד ממנו להקל בדבר זה ויתיר לעצמו אף במשחות אלא אם כן אין ניכר שהוא מתכוין לחדרה אלא אפשר לומר שאינו אלא להעביר שמנוניתה³¹ שהוא מותר³² ואין צריך לומר שאין מורין היתר זה לאדם הבא לשאול הלכה למעשה³³ אפילו לא היה אפשר לחדרה מערב יו"ט³⁴ אלא כל אדם מעצמו מותר לעשות כן;

ז אבל אם אינו מתכוין לחדרה אלא להעביר שמנוניתה מותר להשיאה על גבי חבירתה או על גבי עץ ואבן או על גבי חרס ומורין כן לרבים³⁵ אבל להעביר שמנוניתה על גבי משחות אין מורין כן³⁶ אלא כל אדם בינו לבין עצמו מותר לעשות כן;

ז לא התירו לחדרה ע"י שינוי אלא כשעדיין יכול לחתוך בה על ידי החקק³⁷ דבין שחידוד ע"י שינוי מעיל לה לפיכך אין חוששין שמא יחדרנה במשחות³⁸ אבל אם אי אפשר לחתוך בה כלל אסור לחדרה אפילו ע"י שינוי דבין שאין מועיל לה חידוד ע"י שינוי יש לחוש אם נתיר לו לחדרה ע"י שינוי שמא ילך ויחדרנה במשחות³⁹ כדרכה;

ח עופות שממלאים אותם בבשר וביצים ביו"ט מותר לתפרם⁴⁰ שהרי תפירה זו צורך אוכל נפש היא⁴¹ ובלבד שיתקן החוט למדתו⁴² (שלא יהיה ארוך יותר מדאי) וישמינו כמחט מערב יו"ט⁴³ כדי שלא יצטרך לחתוך את החוט ביו"ט כדי לקצרו ואם לא נתנו כמחט מערב יו"ט אסור ליתנו כמחט ביו"ט⁴⁴ שמא יהיה החוט ארוך יותר מדאי ולא יוכל לתפור בו ויחתכו כדי לקצרו ונמצא מתקן כלי ביום טוב ואע"פ שהתירו לו התפירה לא התירו לו מלאכת תיקון כלי לפי שהוא ממכשירי אוכל נפש והיה אפשר לעשותה מערב יו"ט⁴⁵ אבל מותר לחתוך החוט הנשאר תלוי בעוף לאחר התפירה לפי שהיא מלאכה שאי אפשר לעשותה מערב יו"ט⁴⁶ ומכל מקום נהגו שלא לחתכו⁴⁷ אלא לשרפו⁴⁸ אע"פ שהכל אחד שכמו כן הוא מתקן כלי (פירוש גוף העוף) בשריפת החוט כמו בחתיכותו⁴⁹;

מג רמב"ם שם. שו"ע שם.
מד שו"ת הרשב"א ה"א סי' תקנ"ו רבנו ירוחם ח"ב סי' נ"ד (לב, ב), בשם הראב"ה. ארוחת חיים הל' יו"ט סי' מ.
 כלבו סי' נח (יה, א), שו"ע סי' מ.
מה רשב"א שם. לבוש סי' מ.
מו לבוש שם.
מז ירושלמי פ"ד הל' ה', לפירוש רבנו ירוחם שם. ארוחת חיים וכל בו שם. שו"ע שם.
מח מ"א סק"ה.
מט רבנו ירוחם וארוחת חיים וכלבו שם, בשם הראב"ה. מ"ז ס"ק ה.
נ דרכי משה ס"ק א.
נא רבנו ירוחם וארוחת חיים וכלבו שם. שו"ע שם.
נב דרכי משה שם. רמ"א סי' ז.
נג מ"א סק"ט. וראה לקטן סי' תקד ק"א סק"ד. מ"מ וציננים.

ל רמב"ן במלחמות (יא, א) ד"ה ועוד. ר"ן (א, ב) ד"ה כי ונחבאי בק"א.
לא רמב"ן ר"ן שם. וראה גם רש"י בה, א ד"ה אבל משיאה.
לב משנה שם. מ"א סק"ה.
לג גמרא בה, ב (על הפל ועל הריחיים). רמב"ם שם. שו"ע שם.
לד ב"י ד"ה נפגמות בדעת הרמב"ם שם.
לה גמרא שם. יע"ש פ"ג סי' יט. כ"ח סוף הסי' מ"א סק"ג.
לו גמרא שם. ובלקטן סי' ז.
לז גמרא שם. רמב"ם שם. שו"ע שם.
לח ב"י שם, בדעת הרמב"ם שם. מ"מ שם. וראה ק"א סק"ב.
לט יע"ש שם. מ"ז סק"ג. וראה גם כ"מ שם כמופא.
מ יע"ש שם. מ"א שם.
מא גמרא בה, ב. רמב"ם שם. שו"ע שם.
מב לבוש סי' ב.

הלכות יום טוב תקמ

ט מותר להתנדב או לשרוף ביו"ט אגד גדיים ועופות הקשורים בשפרד שצולו בו וכן מותר להתנדב חוטי תפירתם^ט ואין בזה משום קורע ואפילו כשבת מותר להתכנס^{יב} כמ"ש בסמינן שו"ד^{יג} עיין שם המעט:

י כלי הצריך הגעלה או ליבון אסור להגעילו^{יד} או ללבונו^{טו} ביו"ט מפני שהוא מתקן כלי ביו"ט^{טז} ואפילו אם רוצה להשתמש בו ביום לצורך אוכל נפש מכל מקום אם היה אפשר להכשירו מערב יו"ט אלא ששכח^{יז} אסור להכשירו ביו"ט כדון מכשירין שאפשר לעשותם מערב יו"ט ואם לא היה אפשר להכשירו מערב יו"ט מותר להכשירו ביו"ט^{יח} אלא שאין מורין בן^{יט} כדון מכשירים שאי אפשר לעשותם מערב יו"ט^{יט}:

יא מותר ללבו ביו"ט כלי ברזל שאפו בו מאכל של גבינה כדי לאפות בו ביום מאכל של בשר^כ אע"פ שהיה אפשר ללבונו מערב יו"ט^{כא} לפי שאינו ניכר שמתקן כלי אלא הוא מהממו כדרי לאפות בו^{כב} ובכלד שמיד שיעבירו מן האש יתן בו המאכל של בשר^{כג} אבל אם יצמנן הכלי ואח"כ ילבונו שנית כדי לאפות בו א"כ הרי ליבון הראשון לא היה רק להכשירו^{כד} ונמצא עשה הבערה כדי לתקן כלי ביו"ט^{כה}:

יב וכל זה כשמלבן מחלב לבשר או מבשר לחלב דכיון שאין צריך ללבונו היטב עד שיהא נצוצות נתוים ממנו אלא די לו בליבון קל כמ"ש בס' תנ"א^{כז} וביו"ד בס' קב"א^{כח} אינו ניכר שמתקן כלי^{כט} אלא הוא מהממו כדרי לאפות בו אבל אסור ללבו ביו"ט כלי ברזל הבלוע מאיסור^ל אם היה אפשר ללבונו מערב יו"ט^{לא} אפילו רוצה לאפות מאכל של היתר^{לב} מיד שיעבירו מן האש דכיון שצריך ללבונו עד שיהיו נצוצות נתוים הימנו הרי ניכר שמתכוין להכשירו ולתקן כלי ביו"ט^{לג}:

יג וכל זה בכלי שמן הרדין צריך הגעלה או ליבון אבל אם אינו צריך אלא מחמת חומרא בעלמא כגון שפרד שצולו בו בשר שאינו מלוח ורוצה לחזור ולצלול בו ביו"ט מותר ללבונו תחלה^{לד} אע"פ שהיה אפשר ללבונו מערב יו"ט^{לה} דכיון שמן הרדין אינו צריך כלל ליבון ולא הגעלה^{לו} הרי אינו מתקן כלום^{לז}:

יד כשם שאין נוקבין נקב חרש בחבית כשבת ממעם שנתבאר בס' שו"ד^{לא} כך אין נוקבין

נד שכלי הלקט סי' פז. מרדכי רמז תרצא. אגור סי' תרמח. שו"ע סי' ז"ד.	סח מרדכי ביצה שם עז"ש שם.
נה מרדכי ואגור שם.	טט ראה מ"מ תנינים.
נו סוף סמ"ג. וראה מ"מ תנינים.	ע ס"י (שבתקום שממולת הגעלה מועיל ליבון קל), וסי"א (לדעת הב"י, אף לענין חמין בפסח מועלת הגעלה במקום ליבון). ובתורה שם, לענין בשר בחלב לכל הדעות מועלת הגעלה, ושו"ג.
נז הגהת סמ"ק סי' קעד (ע' קסד). הגהות מייטוניות פ"א אות ה. מרדכי עז"ש רמז התמא. רמ"א סי' ה.	עא סימנן זה בשועיר דא תנא לדידנו, וראה תנא שם סי' שו"ד סק"א.
נח הגהת סמ"ק והגהות מייטוניות ומרדכי שם. שו"ע סי' ה.	עב הגהת סמ"ק והגהות מייטוניות שם. לבוש סי' ה. מ"א שם.
נט לבוש סוף סי' ה.	עג הגהת סמ"ק והגהות מייטוניות שם. שו"ע סי' ה.
ס ראה מ"א סי' תקט ס"ק ב. לעיל ס"א.	עד אור דיוע שם. הגהות אשרי שם. מ"א שם.
סא ראה אור דיוע הל' י"ג סי' ששה. הגהות אשרי פ"ב סי' יב. דרכי משה ס"ק ב. מ"א סק"א.	עה שו"ע סוף סי' ה.
סב הגהת סמ"ק שם.	עו ראה לעיל סי' מ"מ תנינים.
סג כדלעיל ס"ב.	עז אור דיוע שם. מרדכי רמז תרפא. הגהות מייטוניות סי' קעד (ע' קסג).
סד סמ"ג ל"ח עה (כה, א), בשם הר"י בתשובה. סמ"ק סי' קעד (ע' קסג). מרדכי רמז תרפא. הגהות מייטוניות פ"א אות ה. שו"ע סי' ה.	עח מ"א סק"ב.
סה דרכי משה ס"ק ב. מ"א סק"א.	עט כמבואר ביור"ד סי' עז ס"ד. ראה שו"ע ורמ"א שם. מ"א שם סוף סי' י.
סו סמ"ג וסמ"ק ומרדכי והגהות מייטוניות שם.	פ הר"א בתנ"א שם (ע' קסד). הגהות מייטוניות שם. מרדכי עז"ש רמז התמא. שו"ע שם.
סז הגהת סמ"ק שם (ע' קסד). הגהות מייטוניות שם. מרדכי עז"ש רמז התמא. שו"ע שם.	פא מע"ג.

ביו"ט⁹⁹ אפילו לצורך אכילה שהרי אפשר לנקבה מערב יו"ט⁹⁹ ואם לא היה אפשר לנקבה מערב יו"ט מותר לנקבה ביו"ט⁹⁹ ואין מורין כן כדין מכשירין שאי אפשר לעשותן מערב יו"ט⁹⁹;

מן הדיח כלי אכילה ושתייה ולשפשפן ביו"ט⁹⁹ וכן להמביל כלי הדיש ביו"ט⁹⁹ דינן כמו בשבת וכמ"ש בסמ"ש שב"ג⁹⁹ ואם לא היה אפשר להמבילו מערב יו"ט מותר להמבילו ביו"ט⁹⁹ לדברי הכל⁹⁹ אבל אין מורין כן⁹⁹ כדין מכשירים שאי אפשר לעשותן מערב יו"ט⁹⁹;

מן מותר לטלטל מוקצה לצורך אכילה⁹⁹ כגון אבנים המונחים על גבי פירות מותר לטלטל האבנים כדי לאכול הפירות ביום טוב⁹⁹ לא יהא מלטול המוקצה המור מעשית מלאכה גמורה שהותרה לצורך אכילה⁹⁹.

אבל אוכלין המוקצין אסור לאבלם ביום טוב⁹⁹ לפי שאכילת יום טוב אף על פי שהיא מצוה אינה דוחה אפילו איסור של דבריהם⁹⁹ ואף על פי שכל מלאכות הותרו לצורך אכילת יו"ט אבל מאכלות אסורות לא הותרו וכשם שאסור לאכול את המוקצה כך אסור להשתמש בו⁹⁹ אפילו לצורך אכילה כגון לסמוך את הקדרה באבנים או בעצים המוקצים שההנאה שהוא נהנה כמה משתמש במוקצה היא אסורה כאכילה לפי שתשמישן של עצים ואבנים זו היא אכילתם⁹⁹ ולא חלקו חכמים בין עצים ואבנים לאוכלין ומשקין המוקצים ואסור להשתמש בכל דבר שהוא מוקצה.

כמה דברים אמורים כשעושה מעשה בנזף המוקצה כגון שמשלטל את האבן לסמוך בה הקדירה או שמסך בעצים המוקצים אף על פי שאינו מזוים ממקומם מכל מקום כיון שנותן תחתיהם אש ומכעיר אותם הרי עושה מעשה בנזף המוקצה⁹⁹ אבל מותר להשתמש במוקצה כשאינו עושה (א) שום מעשה בנזף המוקצה⁹⁹ כגון להתחמם כנגד המדורה

קונטרס אחרון

(2) שום מעשה בו. כן⁹⁹ כתב בהדיא הרשב"א בחידושו פ"ב דשבת⁹⁹, וז"ל וכולי עלמא אית להו דעולא כו', אבל אי לית להו דעולא שפיר דמי אע"ג דממילא דולק והולך ונעשה שבר כלי ונהנה ממנו ומשתמש לאורו, שלא אסרו אלא לטלטל או לאכלו או להשתמש בו בידי אע"פ שאינו מזויו כגון הדלקה או לסמוך בו כרעי המטה אפילו במקומו, אבל הנאה הבאה מאליה שפיר

פב	ש"ת הרא"ש כלל ג' ס' א. שו"ע ס"ו.
פג	ש"ת הרא"ש שם.
פד	מ"א סק"ג.
פה	כדלעיל ס"ב.
פו	רמ"א ס"ו. וראה לעיל ס' תק ס"ב.
פז	כ"י סוף ה"ב. שו"ע ס"ו.
פח	ס"ו (הדחת כלים). ס"ח (מבילת כלים).
פט	מ"א סק"ד.
צ	ראה לעיל ס' שנגן שם (במוסרי).
צא	מ"א שם.
צב	כדלעיל ס"ב.
צג	תוס' ה' א ד"ה אגור, בשם הר"ר יצחק, וראה גם כה, ב ד"ה גייפית, לא, ב ד"ה אמר, מדידי עירובין רמז תפנ. רמ"א ס"ו. וראה לעיל ס' תנח ק"א ס"ק ה. ס' תנח

צינים לקונטרס אחרון

מן לכללות קריא זה — ראה נימוקי יו"ט.

מד כט, ב ד"ה כי.

קב הלכות יום טוב תקמ"תקי

הנעשה מעצי מוקצה או להשתמש לאורן^{קב} ואע"פ שהוא נהנה מהמוקצה מכל מקום כיון שהנהגה בא לו מאלה שאינו עושה שום מעשה בגוף המוקצה בהנאתו ממנה לא גזרו חכמים על כך אפילו בשבת כמו שנתבאר בס' ש"ח^{קב}:

תקי כמה דברים האסורים לעשות כיום טוב ואיוז מהם מותרים ע"י שינוי וכו' כ"א סעיפים:

א מותר למלול שבלים^א של תבואה בידיו^ב כדי שיפול הזרע מן השבולת^ג אע"פ שהיה אפשר לו למלול מערב יו"ט^ד וכן מותר לפרך השרכטים של קמנוות^ה בידיו כדי שיתלשו הזרעונים ממקום חיבורם בשרכטי ויוציאם מתוכם^ו בידיו ואע"פ שהוא מפרק דבר מגדולו ואילו היה עושה כן בשבת ע"י כלי המיוחד לכך^ז או שהיה מפרק הזרעונים בידיו ממקום חיבורם^ח היה חייב משום דש מכל מקום ביו"ט כיון שאיסור הדישה לצורך אכילה אינו אלא מדברי סופרים^ט לא גזרו אלא על דישה גמורה שביוצא בה בשבת חייב המתא^י.

ויש חולקין על זה^{יא} ואומרים דאף ביו"ט לא התירו למלול ולפרך אלא ע"י שינוי והיינו

קונטרס אחרון

דמי עכ"ל. ומכל מקום מה שכתב דאסור לסמוך בו כרעי המטה אפילו במקומו שאינו מזוז כלל לא קיי"ל כוותיה בהא, אלא כמו שכתב הר"ן בסוף פרק ט"ז דשבת^מ בשם הרמב"ן^{מא}, וכן פסק בדרכי משה בס' ש"ח^{מב} ובמג"א שם ס"ק מ"א^{מב}. וכן משמע בפרק קמא דביצה^{מג} אין מטלטלין אותה לסמוך בה כרעי המטה, משמע דאם אינו מטלטלה שפיר דמי לסמוך בה, ועל כהנך צריכים אנו לחלק בין ישיבה על גבי האבן או לסמוך בה כרעי המטה, שאינו עושה שום מעשה בגוף האבן ואינו משתמש בגוף המוקצה ולא^מ על גבי המוקצה, ובין הדלקת הפתילה שנעשה שבר כלי דמפורש בגמרא^{מא} בהרי"א לאיסור (וכן העתיק המג"א סי' רס"ד ס"ק י"ד^{מב}), משום דכשמדליק עושה מעשה בגוף הפתילה שמאחזי בה האור, והרי זה משתמש בגוף המוקצה^{מג}:

ו רש"י שם. לבוש ס"א. ס"ז שם. וראה ק"א סק"א שם כזה לא התירו אלא כשהורע נופל מאליו.
ז כדלעיל שם.
ח שאז חייב (משום מפרק תולדה דדש) אף כשנפרק בידיו, כדלעיל שם, וכמבואר בק"א כאן, ובהרשב"א צנח צדק עק, ס"ע"ג.
ט כדלעיל ס' תצה ס"ט.
י רש"י שם ד"ה מוללי (אלא שהוא סובר כדעת הב' ולקמן שבו"ש צריך שינוי, והעתק הוא, שבו"ש אין צריך שינוי, היא דעת רוב הפוסקים, שמניחים בריש ק"א ס"ק א).
יא רש"י תוס' ג, ב ד"ה כצד מולל ר"ן (ג, מע"א) בשם אחרים. ד"ה שבת (גא, א), מ"א סק"א בשם וש מהמור"ן. וראה ק"א ס"ק א, שהוא דעת הב' לדעיל שם, שבשבת אסור למלול אפילו בשינוי, והא בהא תליא.

קב כדלעיל ס' תקו מ"ה. וראה ק"א שם ס"ק ד (שהנהגה הבאה מאלה מותרת אף במקצה מגזירת שבא ועלה ויתלשו, כשהוא ע"י כברי מרזין לתוכם, ואף במקצה שני^א הכנה משבת ליו"ט). לעיל ס' תקא ס"ג.
קג ס"ד וס"ב. וראה ק"ל תורה ריצ"ד חוב" א"ב. מאורי אש דף קו ואי"ך.

סימן תקי

א רבא בעתה יב, ב. מור ושוע"ע ס"א.
ב רש"י שם ד"ה מלילות. מ"ז סק"א.
ג שדוכא כשנולד בידיו ונפול מאליו מותר (ק"א ס"ק א). וראה גם לעיל ס' שם ס"א (לענין מדאורייתא בשבת).
ד רש"י שם ד"ה מור.
ה גמרא שם. מור ושוע"ע שם.

ציונים לקונטרס אחרון

מט ג, ב.
ג ראה חרושי שאול בן הלוי סי' מו (אוצ"ל: אלא).
גב שבת כח, ב.
נב וז"ה לעיל שם סט"ו.
נג ראה גם לעיל סי' תקו ק"א שם. אסקוי שמענתא ביצה ד, ב. חרושי שאול בן הלוי סוסי' מה.

מה (מ, ב) ד"ה עשה. וראה גם לעיל סי' תקו ק"א ס"ק ד ד"ה כתב.
מו בחרושי שבת קכב, א (ש"כנ מותר לירר על כבש שעשאו כברי בשבת מעצים מוקצים).
מז אות ה.
מז ולעיל שם ס"ב (שמותר לישב על המוקצה כשאינו מטלטל).